

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розкрито поняття інвестицій та інвестиційної діяльності, а також розглянуто основні функції управління інвестиційної діяльності на підприємстві.

Аннотация. Раскрыты понятия инвестиций и инвестиционной деятельности, а также рассмотрены основные функции управления инвестиционной деятельностью на предприятии.

Annotation. In this article the concepts of investments and investment activities are revealed, and the basic functions of investment management at the company are discussed.

Ключові слова: інвестицій, інвестиційна діяльність, функції управління інвестиційною діяльністю, аналіз проекту, оперативне управління проектом.

У сучасній ринковій економіці неможливо забезпечити інтенсивне економічне зростання підприємства без вигідного вкладання коштів. Саме це є сутністю інвестування – ефективно вкладання засобів задля отримання максимально можливого прибутку або іншого ефекту. Ефективність інвестицій напряму залежить від способу управління ними. Зважаючи на те, що Україна обрала шлях інноваційного розвитку, саме інвестиції є фундаментом будь-якої інноваційної діяльності, – тема управління інвестиційною діяльністю підприємства є актуальною на даний час та потребує докладного висвітлення.

Вивченням теми інвестиційної діяльності та управління нею на підприємстві займалися такі науковці, як: Бланк І. А. [1], Бондар М. І. [2], Кириченко О. А. [4], Правик Ю. М. [5] та багато інших.

Суть інвестиційної діяльності підприємства криється у кількох основних поняттях, визначення яких необхідне для розуміння предмета цієї роботи. Ключовим поняттям інвестиційної діяльності є визначення поняття "інвестиції".

У Законі України "Про інвестиційну діяльність" зазначено: "Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької й інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [3]". Отже, інвестиції – це цінні папери, цільові банківські вклади, фінансові вкладення у технології, устаткування, ліцензії, майнові права та інтелектуальні цінності з метою організації нових, підтримки та розвитку поточних виробництв, технічної підготовки виробництва, отримання прибутку та інших кінцевих результатів (соціальних, природоохоронних та інших). Інвестиції поділяються за такими основними формами: фінансові, реальні,

-----

кошти у реальні інвестиції (будівлі, споруди, обладнання та інші товарно-матеріальні цінності, а також нематеріальні активи).

Ще одним ключовим поняттям в інвестиційній справі є саме поняття інвестиційної діяльності або інвестування. Різні джерела дають різне визначення цьому поняттю. Зокрема у Законі України "Про інвестиційну діяльність" дається таке визначення: "Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [3]". Сучасний економічний словник дає більш широке тлумачення "інвестиційній діяльності": "... комплекс робіт із знаходження об'єктів інвестицій, їх аналізу, встановлення контактів між учасниками інвестиційного ринку, розробки техніко-економічного обґрунтування (бізнес-планів) реалізації проекту, юридичного оформлення угоди між інвестором та здобувачем інвестицій, та здійснення проекту".

Управління інвестиціями – це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із здійсненням різних аспектів інвестиційної діяльності підприємства до основних функції управління інвестиційною діяльністю належать:

1. Прогнозування та планування. Воно включає дослідження макроекономічних умов інвестування, формування інвестиційних цілей та завдань підприємства та розробку стратегії його подальшого розвитку.

2. Формування інвестиційного портфеля. Це розробка та оцінка інвестиційних проектів, пошук прибуткових інвестиційних інструментів, забезпечення необхідних обсягів інвестиційних ресурсів, прогнозування ефективності інвестиційних програм.

3. Реалізація інвестиційної програми. Це, насамперед, оперативне управління інвестиційними проектами, моніторинг реалізації та корекція інвестиційної діяльності.

При розробці інвестиційної стратегії або політики попередньо проводять аналіз макроекономічних умов інвестиційної діяльності. Вони створюються державою, а саме її політикою у сфері інвестування. Окрім встановлення податків, норм амортизації, охорони праці, стандартизації продукції, держава створює макроекономічний інвестиційний клімат, розвиває грошово-кредитну сферу, стимулює сукупний попит за допомогою бюджетних витрат і регулює діяльність банків та інвестиційних посередників.

Однак і інвестиційна стратегія, і інвестиційна політика підприємства по суті лише обрамляють процес управління інвестиційною діяльністю, забезпечуючи його необхідними принципами. Найбільш часто управління інвестиційної діяльності на підприємстві організується у вигляді інвестиційного проектування і становить розробку комплексу технічної документації, яка містить техніко-економічне обґрунтування (креслення, пояснювальні записки, бізнес-план інвестиційного проекту та інші матеріали, необхідні для здійснення проекту).

Незважаючи на різноманітність проектів, їх аналіз зазвичай йде за деякою загальною схемою, яка включає спеціальні етапи:

- 1) маркетинговий аналіз;
- 2) технічний аналіз;
- 3) фінансовий аналіз;
- 4) аналіз ризиків.

Маркетинговий аналіз включає аналіз ринку, аналіз конкурентного середовища, розробку маркетингового плану продукту, прогнозування попиту.

Завданням технічного аналізу інвестиційного проекту є: визначення технологій, найбільш придатних з точки зору цілей проекту; аналіз місцевих умов, у тому числі доступності і вартості сировини, енергії, робочої сили; перевірка наявності потенційних можливостей планування і здійснення проекту.

Загальна схема фінансового аналізу інвестиційного проекту слідує за простою послідовністю: аналіз фінансового стану підприємства протягом трьох (п'яти) попередніх років роботи підприємства, аналіз фінансового стану підприємства в період підготовки інвестиційного проекту, аналіз беззбитковості виробництва основних видів продукції, прогноз прибутків і грошових потоків у процесі реалізації інвестиційного проекту, оцінка ефективності інвестиційного проекту.

Призначення аналізу ризиків – дати потенційним інвесторам необхідні дані для прийняття рішення про доцільність участі в проекті і передбачити заходи із захисту від можливих фінансових втрат. Існує класифікація, що залежно від чинників виділяє такі види інвестиційного ризику: політичний ризик, загальноекономічний ризик, правовий ризик, технічний ризик, ризик учасників проекту, фінансовий ризик, маркетинговий ризик, екологічний ризик.

На кожному етапі аналізу проект може бути відхиленним або відправленим на дороблення. Основні причини: відсутність ринку збуту або недостатній попит; недостача ресурсів для реалізації проекту; низький рівень прогнозованого прибутку; велика ризикованість проекту тощо. Коли аналізуються кілька проектів, що не можуть бути реалізовані водночас, то керівництво обирає найбільш прибутковий або найменш ризикований.

Паралельно з експертизою проектів проводиться пошук інвестиційних коштів на реалізацію цих інвестиційних проектів. Існує два методи фінансування інвестиційної діяльності: самофінансування (власні кошти підприємства) та зовнішнє фінансування (запозичені та залучені кошти).

Оперативне управління процесом реального інвестування капіталу спрямовано на реалізацію відібраних реальних проектів у передбачені терміни з метою забезпечення своєчасного повернення вкладеного капіталу у вигляді чистого грошового потоку і отримання передбаченого інвестиційного прибутку. Протягом процесу управління реалізацією інвестиційного проекту проводяться такі заходи: розробка та коригування календарного плану реалізації проекту; розробка та коригування капітального бюджету; моніторинг здійснення проекту; розробка рішень щодо запобігання зниження прибутковості проекту або підвищення витрат на його реалізацію; обґрунтування і прийняття рішень про виключення окремих інвестиційних проектів з інвестиційної програми підприємства.

Рішення про виключення проекту з інвестиційної програми підприємства може бути спричиненим збільшенням тривалості проекту, зростанням обсягів необхідного інвестування, посиленням конкуренції на ринку або іншими факторами, які роблять подальшу реалізацію проекту недоцільною. Паралельно з цим з метою забезпечення формування запланованого інвестиційного прибутку готується рішення про можливі форми найбільш ефективного реінвестування капіталу.

Процес управління інвестиційною діяльністю підприємства складний та багатогранний. Керівник повинен приділяти увагу багатьом факторам для точного прогнозування та успішності вкладень інвестиційних коштів.

Наук. керівн. Верещагіна Г. В.

Література: 1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент : учебник / И. А. Бланк. – К. : Эльта-Ника-центр, 2008. – 448 с. 2. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність : методика та організація обліку і контролю : монографія / М. І. Бондар. – К. : КНЕУ, 2008. – 256 с. 3. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.07.1991 р. № 1560 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. 4. Кириченко О. А. Інвестування : підручник / О.

А . Кириченко, С . А . Єрохін . – К . : Знання, 2009 . – 573 с . 5 . Правик Ю . М . Інвестиційний менеджмент : навч . посібн . / Ю . М . Правик . – К . : Знання, 2007 . – 431 с .